

Raadsvergadering

Zaaknummer Z24134552

Onderwerp: Nota van uitgangspunten omgevingsprogramma Waterfront Edam-Volendam en nota van uitgangspunten omgevingsprogramma Energie en Klimaat Edam-Volendam

Portefeuillehouder: Wethouder Bootsman respectievelijk Wethouder Dijkshoorn

Aan de raad.

Voorstel

1. Te besluiten om de Nota van uitgangspunten omgevingsprogramma Waterfront Edam-Volendam vast te stellen;
2. Te besluiten om de Nota van uitgangspunten omgevingsprogramma Energie en Klimaat Edam-Volendam vast te stellen.

Kern van het voorstel, samenvatting

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 hebben gemeenten een nieuw instrument gekregen: de omgevingsprogramma's. Het college van B&W is bevoegd om een omgevingsprogramma vast te stellen. Een omgevingsprogramma is een instrument dat colleges kunnen inzetten voor beleidsontwikkeling, uitwerking, doorwerking of uitvoering van beleid.

Het college van B&W van Edam-Volendam heeft met de raad een proces afgesproken voor het opstellen van omgevingsprogramma Waterfront en omgevingsprogramma Energie en Klimaat, waarbij de raad eerst een nota van uitgangspunten (NvU) vaststelt. Dit is eerder zo verwoord in de raadsinformatiebrief van 7 februari 2024.

De NvU bevat geen nieuw beleid, maar bundelt en ordent alle reeds vastgestelde beleidsuitgangspunten die voor het programma relevant zijn. Door deze uitgangspunten te koppelen aan de programmadoelen ontstaat inzicht in:

- welke doelen al door bestaand beleid worden ondersteund,
- waar beleid verouderd of niet meer bruikbaar is,
- en waar leemtes of tegenstrijdigheden in beleid zitten.

De NvU vormt daarmee enerzijds de randvoorwaarden waarbinnen het programma zich verder ontwikkelt, en anderzijds de fundering waarop het programma gebouwd wordt. Het document geeft dus de beleidsmatige basis voor de vervolgstappen in het programma.

Voor omgevingsprogramma Waterfront betekent dit dat de abstracte doelen uit de Omgevingsvisie concreter worden gemaakt. Daarbij worden indicatoren gekoppeld en SMART-doelen geformuleerd, die vervolgens gemonitord worden. Voor omgevingsprogramma Energie en Klimaat helpt de NvU om bestaande beleidsuitgangspunten overzichtelijk te ordenen onder programmathema's en kortetermijndoelen te formuleren naast de al opgelegde lange-termijndoelen (zoals richting 2050).

De NvU is enkele keren in de Technische Commissie Ruimte besproken. Omdat de commissie aangaf graag inzichtelijk te hebben wat de beleidsmatige uitgangspunten zijn, is al het beleid van de gemeente geanalyseerd en onderverdeeld in strategisch, tactisch en operationeel niveau. Deze niveaus sluiten aan bij de beleidscyclus van de Omgevingswet: strategische uitgangspunten landen in de Omgevingsvisie,

tactische in de Omgevingsprogramma's, en operationele in het Omgevingsplan. Strategische uitgangspunten die nog niet in de Omgevingsvisie zijn opgenomen, worden tijdelijk in het programma meegenomen totdat de visie wordt geactualiseerd.

Zo bouwen we met de invoering van de omgevingsprogramma's direct aan een overzichtelijk beleidshuis. Na vaststelling van de eerste programma's wordt geëvalueerd of deze werkwijze tegemoetkomt aan de wens van de raad om het beleidsdoorwerkingsproces goed te kunnen volgen.

Beleidsdoelstelling/ Maatschappelijk effect

Het beoogde effect van het gevraagde besluit is dat hiermee een stap is gezet in het proces van de totstandkoming van het omgevingsprogramma. De ambities uit de omgevingsvisie worden gelijktijdig in een parallel spoor concreet gemaakt, waarbij indicatoren worden verbonden aan de concrete doelen zodat er gemonitord en geëvalueerd kan worden.

Alle beleidsuitgangspunten uit alle beleidsdocumenten worden in een database opgenomen. Toekomstige omgevingsprogramma's kunnen uit deze database de voor hun programma relevante uitgangspunten halen. Nieuwe uitgangspunten kunnen na vaststelling door de raad, makkelijk worden toegevoegd. Oude niet meer relevante of tegenstrijdige uitgangspunten kunnen na besluitvorming door de raad makkelijker worden ingetrokken.

Toelichting en argumenten

Proces

In de 'omgevingsvisie Samen zetten we koers' van 20 juli 2023 van gemeente Edam-Volendam is opgenomen dat de gemeente zal werken volgens de beleidscyclus van de Omgevingswet. Dat betekent dat de gemeente haar ambities en doelen in de omgevingsvisie uitwerkt via omgevingsprogramma's en indien nodig daarvoor regels stelt in het omgevingsplan. Op 6 februari 2024 heeft het college van B&W een plan van aanpak 'werken met omgevingsprogramma's' vastgesteld en de raad hierover geïnformeerd via een raadsinformatiebrief.

In het plan van aanpak 'werken met omgevingsprogramma's' staat hoe het college en de raad gedurende de eerste twee omgevingsprogramma's in ieder geval met elkaar samenwerken. De raad stelt een nota van uitgangspunten vast. Het college stelt een ontwerpprogramma op. De raad wordt vervolgens om een zienswijze gevraagd. Het college stelt het omgevingsprogramma vast met inachtneming van de zienswijzen. Het college informeert de raad met een raadsinformatiebrief.

De nota van uitgangspunten van programma Waterfront en programma Energie en klimaat wordt ter vaststelling aan de raad voorgelegd.

In de technische commissie ruimte van 11 september is gevraagd op welk moment missende beleidsuitgangspunten kunnen worden toegevoegd.

Nieuwe uitgangspunten op strategisch niveau kan de raad bij de actualisatie van de omgevingsvisie vaststellen. Dat strategische nieuwe beleid wordt dan uitgewerkt en doorgevoerd bij actualisatie van een programma. De voorliggende nota van uitgangspunten is gebaseerd op bestaand beleid. De doelen worden concreter geformuleerd ook op basis van bestaand beleid. Deze doelen komen terug in het programmaplan. Het college vraagt de raad voordat zij het programmaplan vaststelt, om een zienswijze.

Inhoud

Om te weten binnen welke beleidsmatige uitgangspunten het programma mag bewegen moeten we eerst weten welke beleidsmatige uitgangspunten de raad reeds heeft vastgesteld en of deze van toepassing zijn op het betreffende programma.

De omgevingsvisie is met inwerkingtreding van de Omgevingswet wettelijk het enige strategische document van de raad met betrekking tot de fysieke leefomgeving. In de omgevingsvisie moeten de strategische beleidsuitgangspunten zijn opgenomen, overgenomen uit de relevante beleidsdocumenten. Die beleidsdocumenten bevatten niet alleen strategische beleidsuitgangspunten. Dat is dan ook de reden dat de raad bij vaststelling van de omgevingsvisie geen beleidsstuk heeft kunnen intrekken. De rest van dat betreffende beleidsdocument met uitgangspunten op tactisch en operationeel niveau is namelijk nog steeds van toepassing.

Nadat de technische commissie in de vergadering van 13 februari 2025 heeft besloten om ook de beleidsmatige uitgangspunten te willen vaststellen, heeft de organisatie 68 beleidsdocumenten regel voor regel gelezen op beleidsuitgangspunten en deze onderscheiden in strategische, tactische en beleidsmatige uitgangspunten. Vervolgens hebben de programmamanagers de grote verzameling beleidsuitgangspunten verder geanalyseerd op het betreffende programma. De strategische beleidsuitgangspunten zijn vervolgens vergeleken met de strategische uitgangspunten van de omgevingsvisie. De tactische beleidsmatige uitgangspunten horen thuis in het omgevingsprogramma. De operationele uitgangspunten landen in het omgevingsplan of in een uitvoeringsagenda.

Tijdens de beleidsanalyse is gebleken dat het opnemen van algemene beleidsuitgangspunten van de gemeente in een nota van uitgangspunten voor een bepaald gebied niet vanzelfsprekend betekent dat deze regels later kunnen worden ingetrokken. Dit is alleen mogelijk als de regels specifiek zijn gemaakt voor het gebied Waterfront, of een deel daarvan. Een voorbeeld hiervan is het Beeldkwaliteitsplan Europaplein 2016. In bijlage 1 in de nota van uitgangspunten is een overzicht opgenomen van de bestaande beleidsstukken.

Kanttekeningen en alternatieven

Het gemeentebestuur van Edam-Volendam bouwt door implementatie van de beleidscyclus aan een overzichtelijk beleidshuis. Tegelijkertijd is de winkel open. Het instrument omgevingsprogramma en het werkend krijgen van de beleidscyclus is voor gemeenten nieuw. Anders gezegd: abstract geformuleerde ambities vertalen in SMART-doelen en deze op basis van indicatoren monitoren en evalueren is nieuw. Verplichte omgevingsprogramma's moeten verplicht worden ontsloten via het Digitaal Stelsel omgevingswet. Door het beleid raadpleegbaar en inzichtelijk maken voor inwoners draagt de gemeente bij aan de verbeterdoelen van de Omgevingswet zoals het samenhangend maken van het omgevingsrecht, het inzichtelijk maken van het omgevingsrecht en beleid.

Een alternatief is dat het gemeentebestuur het uitgangspunt uit de omgevingsvisie om te werken volgens de beleidscyclus minder letterlijk benadert en daarmee zichzelf minder beperkingen oplegt met het werken volgens de beleidscyclus. Het nadeel van dit alternatief is dat niet bijdraagt aan een samenhangende benadering, doelgericht, met gebruiksgemak en inzichtelijk beleid ook voor inwoners en ondernemers.

Financiële middelen en effecten begroting

Voor de implementatie van de Omgevingswet heeft de gemeenteraad middelen beschikbaar gesteld voor extra capaciteit, software en advies. De totstandkoming van de Nota van uitgangspunten is deels

betaald uit deze middelen. Er zijn voldoende middelen aanwezig en zijn er geen financiële consequenties te verwachten.

Uitvoering of vervolproces

Na de nota van uitgangspunten zal het ontwerp-programmaplan voorgelegd worden aan de raad voor een zienswijze. Na de zienswijze wordt het programmaplan ter inzage worden gelegd waarna het college het plan vaststelt. NB: Het ontwerp programmaplan komt tot stand met input uit de participatie.

In 2026 zal een verzamelbesluit aan college en raad worden voorgelegd om verouderde of niet meer relevante beleidsdocumenten in te trekken.

Ook worden de strategische uitgangspunten uit de beleidsinventarisatie in de herijking van de omgevingsvisie verwerkt. De operationele uitgangspunten uit de beleidsanalyse worden vergeleken met de regels in het omgevingsplan of landen in de uitvoeringsagenda's of worden niet meegenomen.

Participatie en communicatie

De nota van uitgangspunten is een selectie van bestaande beleidsmatige uitgangspunten. Over deze bestaande uitgangspunten heeft eerder participatie plaatsgevonden. Om die reden is deze nota van uitgangspunten geen onderwerp van participatie. Tegelijkertijd zijn de abstracte ambities uit de opgave Waterfront vertaald naar concretere doelen. We bespreken deze vertaling met raad en inwoners in informatiebijeenkomsten. Op basis van de concretere doelen formuleren we smart-doelen die we kunnen monitoren. Deze smart-doelen bespreken we met de stakeholders die we in de stakeholdersanalyse hebben benoemd.

Rapportage en evaluatie

In de raadsinformatiebrief van 7 februari 2024 heeft het college de raad geïnformeerd over hoe zij uitvoering wil geven aan de omgevingsprogramma's. Dit is conform de themaraad van 5 oktober 2023. Het college heeft ook reeds aangegeven dat zij de afspraken met betrekking tot de nota van uitgangspunten van de eerste twee omgevingsprogramma's met de raad zal evalueren. Het college verwacht dat de evaluatie medio 2026 zal plaatsvinden

Achterliggende documenten en eerder genomen besluiten

- omgevingsvisie Samen zeten we koers 20 juli 2023
- raadsinformatiebrief 7-2-204 plan van aanpak werken met omgevingsprogramma's
- presentatie technische commissie 13-02-2025
- presentatie technische commissie 12-06-2025 70%versie
- presentatie technische commissie 11-09-2025 90%versie

Bijlagen

1. Nota van uitgangspunten omgevingsprogramma Waterfront
2. Nota van uitgangspunten omgevingsprogramma Energie en Klimaat

Edam-Volendam,

Het college van burgemeester en wethouders van Edam-Volendam,

Gemeente
EDAM
VOLENDAM

de secretaris,
C. Rijnberg

de burgemeester,
R.J. Beukers.

Dit voorstel is elektronisch ondertekend. Dit is na besluitvorming zichtbaar op de volgende pagina.

Transactiebewijs iBabs digitale handtekening